

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr.Hany Veberové a soudců Mgr.Marka Bedřicha a JUDr.Jitky Hroudové v právní věci žalobkyně: **J. V.**, bytem N. R., L., zastoupena JUDr.Ludomírem Müllerem, advokátem se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5 proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7 v řízení o žalobě proti rozhodnutím ministra vnitra ze dne 7.8.2014 čj: MV-66480-4/VS-2014

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á.**
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhala zrušení rozhodnutí ministra vnitra ze dne 7.8.2014 čj: MV-66480-4/VS-2014, kterým byl zamítnut její rozklad proti rozhodnutí odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 8.4.2014 čj: OSZ-76923-2/M-Ht-2014, kterým nebyl žalobkyni přiznán jednorázový příspěvek podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb., o poskytnutí jednorázového příspěvku ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen nařízení vlády č. 135/2009 Sb.). Žalobkyně v podané žalobě namítala, že její žádost byla zamítnuta proto, že její manžel, bývalý příslušník PTP, nepodal žádost o přiznání jednorázové náhrady podle uvedeného nařízení vlády proto, že mu bylo úředníky sděleno, že bývalí příslušníci PTP nárok podle tohoto nařízení vlády nemají. Dne 6.3.2013

nabylo účinnosti nařízení vlády č. 51/2013, Sb. kterým bylo nařízení vlády č. 135/2009 Sb. novelizováno tak, že nárok na jednorázový příspěvek mají i bývalí příslušníci PTP a rovněž tak vdovy, jejichž manželům byl příspěvek odepřen. Žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázového příspěvku byla zamítnuta žalovaným správním orgánem s odůvodněním, že nárok mají jen ty vdovy, jejichž manželům byla žádost zamítnuta. Rozklad, který žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí podala, byl rovněž zamítnut. Žalobkyně má za to, že došlo k porušení práva rovnosti podle článku 1 Listiny základních a práv svobod, k porušení práva na úctu k právům a svobodám člověka podle článku 1 odst. 1 Ústavy ČR a článku 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť bylo porušeno její právo na legitimní očekávání. Žalovaný uvedl, že mu nepřísluší udělit výjimku ze splnění podmínek, podle žalobkyně má oprávnění posoudit soulad podzákonné normy s ústavně garantovanými právy občanů soud. Jestliže je skupina osob v určitém právním postavení, mělo by s nimi být zacházeno shodně, ať již žadatel ministerským úředníkům nevěřil a podal žádost odsouzenou k zamítnutí nebo uvěřil a žádost proto nepodával. Soud může rozpory, v jejichž důsledku dochází k porušení výše uvedených ústavních práv vyřešit tak, že nepřihlédne k požadavku na vydání předchozího zamítavého rozhodnutí nebo věc předloží Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení slov „jehož včas podaná žádost o příspěvek podle § 1 odst. 1 byla zamítnuta“ v § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb. Žalobkyně dále poukázala na rozhodnutí Ústavního soudu, ze kterých vyplývá povinnost vykládat rehabilitační předpisy s ohledem na jejich smysl a účel, je potřeba je interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob. Navrhla, aby soud žalobou napadené rozhodnutí ministra vnitra zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně žalobkyně požádala o osvobození od soudního poplatku s odkazem na ustanovení § 11 odst. 2 písm. k) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě popsal dosavadní průběh řízení, poukázal na vývoj právní úpravy ve vztahu k nařízení vlády č. 135/2009 Sb., zejména na ustanovení § 3 tohoto nařízení vlády. Nelze souhlasit s názorem žalobkyně, že jí jako vdově po oprávněném příslušníkovi, vznikl nárok na jednorázový příspěvek podle novelizovaného nařízení vlády, jež byla provedena novelou č. 51/2013 Sb. Nárok mohl vzniknout za podmínek stanovených nařízením vlády jen bývalému příslušníkovi pomocných technických praporů zařazenému do vojenského tábora nucených prací, vdova po bývalém příslušníkovi PTP měla do 31.12.2013 právo požádat o výplatu jeho jednorázového příspěvku na místo zemřelého manžela a jednorázový příspěvek, který mu nebyl původně přiznán, jeho žádost byla zamítnuta, by byl přiznán jeho vdově. Poukázal na to, že postavení žalobkyně nemůže být srovnáváno s právním postavením vdov po bývalých příslušnících pomocných technických praporů, kteří včas podali žádost o jednorázový příspěvek, a jejich žádost byla zamítnuta. Navrhl zamítnutí podané žaloby.

Městský soud v Praze posoudil důvodnost podané žaloby z hlediska námitek v žalobě uvedených, po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2003 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) rozhodl soud bez nařízení jednání, když účastníci řízení s takovýmto postupem projeví výslovný souhlas.

Z obsahu spisového materiálu vyplývá, že podáním ze dne 30.12.2013 požádala žalobkyně o poskytnutí jednorázového příspěvku podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb., a to jako vdova po občanu České republiky, který splňuje podmínky podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 135/2009 Sb., k žádosti předložila mimo jiné úmrtní list manžela J. V., který zemřel

dne 4.10.2010. Rozhodnutím odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 8.4.2014 čj: OSZ-76923-2/M-Ht-2014 bylo rozhodnuto tak, že žalobkyni se nepřiznává jednorázový příspěvek podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb. V odůvodnění správní orgán konstatoval, že zemřelý manžel žadatelky by splňoval podmínky uvedené v § 1 odst. 2 nařízení vlády, žalovaný však neneviduje jeho žádost o jednorázový příspěvek, která by byla zamítnuta, právo požádat o vyplacení jednorázového příspěvku proto na žadatelku nepřechází.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně rozklad, ve kterém zdůraznila, že její manžel uvěřil tvrzení žalovaného, že příslušníkům PTP nárok na poskytnutí jednorázového příspěvku nemají, nechtěl zatěžovat správní orgány nedůvodnou žádostí. Za toto jeho jednání by neměla být trestána vdova tím, že její žádosti není vyhověno, rozhodnutí je v rozporu s právem legitimního očekávání a právem na rovnost. O podaném rozkladu bylo rozhodnuto žalobou napadeným rozhodnutím ministra vnitra tak, že rozklad se zamítá. V odůvodnění tohoto rozhodnutí ministr poukázal na ustanovení § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb. s tím, že není splněna jedna ze stanovených podmínek, a to zamítnutí včas podané žádosti o příspěvek manželem žadatelky. Ministr vnitra uvedl, že mu nepřísluší rozhodnout odchylně od právní úpravy, nepřísluší mu ani udělit výjimku ze splnění podmínek pro přiznání jednorázového příspěvku.

Podle § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb. v platném znění právo žádat o vyplacení příspěvku podle tohoto vládního nařízení nepřechází na dědice osob uvedených v § 1 odst. 1, 2 nebo 3; to neplatí, jedná-li se o vdovu po občanu České republiky splňujícím podmínky § 1 odst. 2, jehož včas podaná žádost o příspěvek podle § 1 odst.1 byla zamítnuta, a v případech žádosti o vyplacení příspěvku podle § 1 odst. 3 o vdovu po občanu České republiky splňujícím podmínky podle § 1 odst.3, byl-li tomuto občanu České republiky nebo vdově po něm přiznán příspěvek podle § 1 odst. 1 nebo 2.

Je vhodné zmínit, že ustanovení § 3 nyní platného nařízení vlády č. 135/2009 Sb., bylo dotčeno novelami, jimiž bylo původní nařízení vlády novelizováno v souvislosti s rozšiřováním osob, kterým bylo právo na poskytnutí jednorázového příspěvku podle tohoto nařízení vlády přiznáno.

Podle původního znění nařízení vlády č. 135/2009 Sb. bylo v ustanovení § 3 upraveno, že právo žádat o vyplacení příspěvku nepřechází na dědice osob uvedených v § 1 odst. 1 tohoto nařízení.

Nařízením vlády č. 51/2013 Sb. bylo do nařízení vlády č. 135/2009 Sb. včleněno ustanovení § 1 odst. 2 (mimo jiné zde bylo přiznáno právo i státním občanům České republiky, kteří byli zařazeni do pomocných technických praporů), přičemž rozšíření osob, které mohly podat žádost o přiznání jednorázového příspěvku se projevilo ve znění ustanovení § 3, do něhož bylo vloženo: „nebo 2; to neplatí, jedná-li se o vdovu po občanu České republiky splňujícím podmínky podle § 1 odst. 2, jehož včas podaná žádost o příspěvek, podle § 1 odst.1 byla zamítnuta“.

Nařízením vlády č. 205/2014 Sb. bylo do nařízení vlády č. 135/2009 Sb. včleněno ustanovení § 1 odst. 3 (bylo přiznáno právo i státním občanům České republiky, kteří byli zařazeni do technických praporů), rozšíření osob, které mohly podat žádost o přiznání jednorázového příspěvku se opět projevilo ve znění ustanovení § 3, tato změna se žalobkyně nedotýká, neboť její manžel byl zařazen do pomocných technických praporů, což se projevilo

ve znění ustanovení § 3 tak, jak bylo výše uvedeno s odkazem na novelu, provedenou nařízením vlády č. 51/2013 Sb..

Pro posouzení otázky, zda žalobkyně splňuje podmínky pro to, aby jí vzniklo právo požádat o vyplacení příspěvku je rozhodné znění ustanovení § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb. v té části, kde je uvedeno: „nebo 2; to neplatí, jedná-li se o vdovu po občanu České republiky, splňujícím podmínky podle § 1 odst. 2, jehož včas podaná žádost o příspěvek podle § 1 odst. 1 byla zamítnuta“.

V daném případě není sporu o tom, že manžel žalobkyně žádost o příspěvek podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb. nepodal, proto o ní nemohlo být žalovaným správním orgánem rozhodnuto, nemohla být zamítnuta. Není tak splněna jedna z podmínek, které jsou v ustanovení § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb. stanoveny proto, aby žádosti žalobkyně mohlo být vyhověno.

Žalobkyně v podané žalobě v obecné povaze namítala porušení práva na rovnost, práva na úctu k právům a svobodám člověka a porušení práva legitimního očekávání s odůvodněním, že je žalobkyně trestána za to, že její manžel uvěřil ministerským úředníkům a nepodal žádost, která byla odsouzena k zamítnutí. K těmto námitkám je nutno konstatovat, že žádné ze zmíněných práv, jejichž porušení žalobkyně namítá, nelze považovat za práva zcela absolutní, vždy je nutno posoudit jednotlivá práva z pohledu konkrétní právní úpravy a konkrétní situace.

V daném případě je nesporné, že nařízení vlády č. 135/2009 Sb. bylo vydáno s odkazem na ustanovení § 8 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (dále též „zákon č. 198/1993 Sb.“). Podle uvedeného právního ustanovení je vláda zmocněna k tomu, aby nařízením napravila některé křivdy spáchané na odpůrcích komunistického režimu a na osobách, které byly postiženy jeho perzekucemi v oblasti sociální, zdravotní a finanční. Ze znění uvedeného ustanovení zákona je zřejmé, že i zákonodárce předpokládal, že dojde k napravení některých křivd, a to křivd, které byly spáchány v uvedených oblastech. Je nepochybné, že v řadě případů křivdy, které byly spáchány, nelze odčinit. Proto pokud nařízení vlády č. 135/2009 Sb. upravuje otázku nápravy některých křivd, a to ve vztahu k osobám, jejichž postavení je uvedeno zejména v ustanovení § 1 tohoto nařízení vlády, nelze považovat nařízení vlády č. 135/2009 Sb. za právní předpis, který by byl v rozporu se zákonem, kterým byla vláda zmocněna k příslušné právní úpravě.

Z uvedených důvodů soud nepřistoupil k předložení věci Ústavnímu soudu, jak žalobkyně navrhovala, neboť ze zmocňovacího ustanovení zákona vyplývá, že stát si ani nedělal ambice k tomu, že odstraní veškeré křivdy, které byly spáchány. Tím v podstatě dal podzákonnému předpisu prostor k tomu, aby byly vymezeny osoby, kterým bude odškodnění poskytnuto a byly stanoveny podmínky pro jejich poskytnutí. V této souvislosti soud nemohl nepřihlédnout ani k výše uvedenému vývoji právní úpravy, provedené nařízením vlády č. 135/2009 Sb., když z původního znění § 3 tohoto nařízení vlády je zřejmé, že základním principem bylo poskytnutí jednorázového příspěvku těm osobám, kterým byly křivdy způsobeny (oprávněné osoby), když v § 3 bylo stanoveno, že právo žádat o vyplacení příspěvku nepřichází na dědice oprávněných osob. Až teprve po té, kdy došlo k rozšíření osob, na které se nařízení vlády vztahuje (v daném případě je rozhodné rozšíření na osoby, které byly zařazeny do pomocných technických praporů), pak bylo třeba reagovat na případy, kdy žádosti o poskytnutí jednorázového příspěvku podle původního znění nařízení vlády č.

135/2009 Sb. byly zamítnuty, přičemž je nepochybné, že bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že jde o osoby ve vyšším věku, proto došlo ke zmírnění původního znění ustanovení § 3 o tom, že právo nepřechází na dědice, a to ve vztahu ke vdovám po oprávněných osobách, při splnění další podmínky, že tyto oprávněné osoby požádaly o příspěvek a jejich žádost byla zamítnuta.

Žalobkyně v podané žalobě navrhovala, aby soud nepřihlédl k požadavku vydání předchozího zamítavého rozhodnutí, a to s přihlédnutím k tomu, že k ovdovění žalobkyně došlo po 1.1.2009, kdy nabylo účinnosti původní znění nařízení vlády č. 135/2009 Sb. Je nutno konstatovat, že přesto, že nařízení vlády je podzákonným právním předpisem, je součástí právního řádu, bylo vydáno na základě výslovného zmocnění zákona, soud neshledal podmínky pro to, aby k jeho znění nepřihlédl. Pokud by soud vycházel ze znění nařízení vlády č. 135/2009 Sb. ve znění, které platilo v roce 2010, musel by vycházet z ustanovení § 3 tohoto nařízení vlády v původním znění, tedy z právní úpravy, podle níž právo žádat o vyplacení příspěvku na žádné dědice nepřechází. Pokud z této zásady byla následnou právní úpravou provedena v podstatě výjimka, tedy bylo stanoveno, že za určitých podmínek právo přechází na vdovy po osobách oprávněných, neshledává soud žádný rozumný důvod k tomu, aby zcela pominul právní úpravou stanovené podmínky pro přiznání jednorázového příspěvku jiným osobám, než osobám původně oprávněným. S odkazem na to, co bylo k zákonu č. 198/1993 Sb., je třeba uvést, že ani ze zákona č. 198/1993 Sb. ani z jiného právního předpisu nelze dovodit právo žalobkyně na poskytnutí či výplatu jednorázového příspěvku na místo jejího manžela. Bez konkrétní právní úpravy nelze žalobkyni nárok přiznat, neboť i soud je vázán zákonem a nemůže rozhodovat na základě obecných zásad či principů, uvedených v právních předpisech vyšší právní síly. Tyto zásady mohou být interpretačním pravidlem konkrétní úpravy, nemohou být samostatným ustanovením, na jehož základě by mohl být přiznán nárok na příspěvek v situaci, kdy právní úprava obsahuje podmínky, které žalobkyně nespĺňuje.

Soud neshledal důvodnými ani námitky, v níž žalobkyně poukazuje na porušení práva rovnosti, kterou spatřuje v tom, že v případě, že je-li skupina osob v určitém právním postavení, mělo by být s nimi zacházeno shodně bez ohledu na to, zda žadatel podal žádost odsouzenou k zamítnutí anebo žádost nepodával. Porušení práva rovnosti je nutno posuzovat vždy ve vztahu ke konkrétním okolnostem a skutečnostem té, které věci. Nelze souhlasit s tím, že žalobkyně je ve shodném právním postavení s osobami, jejichž manželé žádost o poskytnutí jednorázového příspěvku podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb. podali a jejichž žádost byla zamítnuta. Jde o dvě samostatné skupiny, tedy o skupinu, kdy žádost žadatele byla podána v zákonem stanovené lhůtě a tato žádost byla zamítnuta a druhou skupinu tvoří osoby, které žádost nepodaly. Porušení práva rovnosti by nastalo v případě, kdy by bylo zacházeno rozdílně s osobami, které jsou v té které konkrétní skupině osob. Z žalobou napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by žalovaný správní orgán v některých případech poskytl jednorázový příspěvek vdově po osobě, která byla zařazena k pomocným technickým praporům, aniž by tato oprávněná osoba podala žádost o příspěvek a její žádost byla zamítnuta. Pokud by takováto skutečnost byla zjištěna, pak by došlo k porušení práva rovnosti. Nebylo-li tomu tak, právo rovnosti porušeno být nemohlo, neboť se dvěma samostatnými skupinami je zacházeno shodným způsobem.

Pokud žalobkyně poukazuje na porušení práva úcty k právům a svobodám občanů, proto, že nelze zvýhodňovat ty, kteří ministerským úředníkům nevěřili oproti těm, kteří jim uvěřili, neshledal soud tuto námitku důvodnou, neboť bylo vždy na rozhodnutí té které osoby, zda se určitého práva bude či nebude domáhat. Obdobně to platí o namítaném porušení zásady legitimního očekávání, neboť bylo na rozhodnutí manžela žalobkyně, zda žádost podá či

nikoliv. Jestliže nařízení vlády stanoví určité podmínky pro přiznání nároku a žalobkyně tyto podmínky nesplňuje, nemohla být v legislativním očekávání, že její žádosti bude vyhověno.

Pokud žalobkyně poukazovala na judikaturu Ústavního soudu, která se vztahuje k výkladu rehabilitačních právních předpisů, je nutno konstatovat, že uvedenou judikaturu lze aplikovat v případech, kdy určitý právní předpis umožňuje dvojí výklad. Soud má za to, že v daném případě tomu tak není, neboť rozhodná část ustanovení § 3 nařízení vlády č. 135/2009 Sb., ze které vyplývá, že právo žádat o vyplacení příspěvku přechází na vdovu po občanu České republiky, který splňuje podmínky podle § 1 odst. 2, jehož včas podaná žádost o příspěvek podle § 1 odst. 1 byla zamítnuta, je zcela jednoznačná, nepřipouští dvojí výklad, proto nelze žalobkyni zmíněnou judikaturu aplikovat.

Z výše uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Soud v dané věci shledal závažné důvody pro přednostní projednání a rozhodnutí této věci, a to s ohledem na předmět řízení a věk žalobkyně, proto v této věci rozhodl bez ohledu na pořadí nápadu (§ 56 odst. 1 s.ř.s.).

Výrok o nákladech v řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší.

Pro úplnost soud uvádí, že soud nepožadoval od žalobkyně úhradu soudního poplatku s tím, že z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozhodnutí z 1.7.2014 čj: 7 As 83/2014-19, ze dne 26.6.2014 čj: 7 As 84/2014-18) vyplývá, že žalobci, kteří se domáhají přezkoumání rozhodnutí, které bylo vydáno podle nařízení vlády č. 135/2009 Sb., jsou osvobozeni od soudního poplatku ze zákona, konkrétně podle § 11 odst. 2 písm. k) zákona o soudních poplatcích.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 31.prosince 2014

JUDr.Hana Veberová
předsedkyně senátu